

DISSERTATIO JURIDICA III.
INAUGVRALIS
DE 1786 7 24

VIGILANTIA
CREDITORVM,

QVAM
PRÆSIDE SOLO DEO,
AVCTORITATE ET DECRETO
INCLYTÆ

FACVLTATIS JURIDICÆ

IN
ALMA NORICORVM ALTDORFINA,

PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE JVRE
HONORES ET PRIVILEGIA DOCTO-
RALIA LEGITIME ADSVMENDI,

ad diem 10. Decembr. Anno MDCCVI.

H. L. Q. C.

PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISIONI
SVBJICIT

MARTINVS GODOFREDVS
MOGK,

Saxo-Gothanus.

Excudebat HENRICVS MEYER, Universitatis Typographus.

DISSERTATIO JURIDICA
IN AVGVRALIS

VIGILANTIA
CREDITORVM

OPAM
PRESIDE SOLO DEO
AVCTORITATE ET DECRETO

INCLYTE
FACULTATIS JURIDICAE

IN
ALMA NORICORVM ALTDORFINA

PRO LICENTIA
SVM MOS IN VTROVQVE IURE
HONORES ET PRIVILEGIA DOCTO

RALIA LEGITIME ADSVMENDI
ad diem 20. Decembr. Anno MDCCLVI

H. L. G. C.

PUBLICAE ERNDITORVM DIGNITATIONI
SPLICIT

MARTINVS GODOFREDVS

MOCK

Saxo-Gothanus

in aedibus Henrici Masarij, Civis huius Typographi

DE VIGILANTIA CREDITORVM.

INGRESSVS.

Peræ pretium haud existimo derivationi *vigilantia creditorum* etymologicæ, ejusque utilitati exponendæ immorari; cum illa cuique notissima sit, hæc autem, si negligatur, ei, cui incumbit, satis innotescat: Vox vero *creditorum* ita trita ubivis ac notoria sit, ut eandem enotare velle quadam definitione nominali, non modo foret negotium inane, sed & idem, ac si quis luci lucem addere auderet. Quare omittens hujusmodi frustraneam operam, saltem *vigilantia creditorum* sequentem realem delineationem præmitto: Quod sit *circumspectio ea, qua creditores sibi de crediti sui tam securitate, quam exactione magis magisque consulunt.* Præmissa hæc descriptio sicuti quadantenus argumentum tradendum arguit: ita quoque exinde promanat, quod præsentis Dissertationis duplex membrum sit, quorum prius securitatem quoad obligationem, alterum exactionem creditorum respicit.

MEMBRUM PRIVS,
indicans vigilantiam, ad securitatem aliqualem creditorum tendentem.

§. I.

Quod ad primum hocce Dissertationis meæ membrum attinet, nempe vigilantiam creditorum quoad eorundem securitatem; statim in ipsa obligatione inducenda ac formanda maxime cavendum ipsis creditoribus, ne pecuniam vel res suas sine testibus adhibitis credant debitoribus suis, licet in securitatem crediti chirographum ab eisdem receperint: nam constat ex *L. 3. C. de Numer. Pecun.* & *L. 14. C. eod.* quod debitores habeant intra biennium regulariter querelam vel exceptionem N. N. P. Hæc si actioni a creditoribus intra biennium ex chirographo motæ opponitur, eum præcipuum effectum habet, ut numeratio, quam se fecisse dicunt creditores, probanda veniat. *L. 3. C. de N. N. P. Carpzov. P. 1. Const. 32. def. 66. n. 1.* Ad hanc ipsam probationem defungendam non sufficiunt chirographa antea a debitoribus accepta, sed alia ratione eadem fieri debet, nimirum vel per juramentum, vel per testes, vel etiam per instrumenta, sive judicialiter, sive extra iudicium e. g. per Notarium conscripta, arg. *Auth. Contra. C. de N. N. P. Brunnem. ad L. 3. C. hoc tit. Bachov. ad Treutl. Vol. 1. Disp. 20. th. 2. lit. C. verb. Adeo, ut ne statuto quidem. Lauterb. tract. synopt. Part. 3. Libr. 12. tit. 1. §. 3. n. 14. & 21.* Quod si ergo creditores dicto modo de probatione alia, & quidem memorata, in securitatem creditorum suorum sibi non vigilaverint, & sic postea probatione isthac destituantur, debitores, si hæc querela per modum exceptionis fuerit opposita, definitive absolvuntur, *Sichard. ad L. 3. §. 1. C. de N. N. P. ibique Barbof. n. 1.* & insuper creditores condemnantur, ut cautiones & pignora eo nomine accepta

pta restituere cogantur. *L. 1. C. eod. L. 1. ff. de Condict. sin. caus.* Nec eosdem juvat maxime in concursu creditorum ad probandam numerationem confessio ipsorum debitorum principalium; siquidem hæc non magis valet in præjudicium aliorum creditorum, per *L. 15. C. de N. N. P.* ibique Barbof. & Brunnem. quam confessio eorundem in præjudicium fidejussorum quidquam operatur, *L. 15. pr. ff. de Fidejussorib.* Ut ita vigilantia statim circa creditum contrahendum, ex dictis satis aperta ac clara existat eorum, qui sibi de sufficienti probatione in huncce eventum facienda prospexerint.

§ II

Non minus invigilandum quoque est creditoribus, ut partim in confectioe cautionis sive obligationis sibi extradendæ curent causam debendi exprimi, partim ne indifferente vel indeterminate cautio sive obligatio concipiatur; nam alioqui in casu negati a debitore crediti, ista cautio nihil probat, sed alia probatio creditori adferenti producenda injungitur, per *L. 25. §. f. ff. de Probation. & c. 14. X. de fide instrum.* Si enim de causa debiti ex instrumento vel obligatione non adpareat, in effectu nihil probatum censetur, etiamsi stipulatio intervenerit, & desuper instrumentum quoddam confectum fuerit, *L. 13. ff. de N. N. P. L. ult. ibi: si causa liquida sit, C. de Compensat. Gail. 2. Obs. 13. n. 9. Coler. de Processib. execut. P. 3. c. 1. n. 7. seq. Schneidew. ad Inst. tit. de Liter. obligat. n. 14.* Neq; enim potest consistere debitum vel obligatio absque causa debendi, utpote cui semper obstat exceptio doli, *L. 2. §. circa. 3. vers. Si quis sine causa ab aliquo fuerit stipulatus, ff. de dol. mal. & met. except. cum paria sint causam nullam subesse, & quæ est, eam non exprimere, vel ignorare, arg. L. 6. ff. de Calumn. l. pen. §. fin. ff. de vacat. & excus. mun.* Unde quoque Carpz. P. 1. C. 17. def. 39. hanc in rem judicatum refert: *Ob ihr nun wohl zu Behauptung derselben Schuld eine Obligation produciret/ darinnen Jacob*

Seelich sich zur Zahlung anerböthen; dieweilen aber darbey keine
 Causa debendi zu finden/so mag auch solche Obligation vor rich-
 tig nicht gehalten/ noch dadurch obberührte Schuld/wie zurecht/
 erwiesen/ und den Seelichischen Erben die Zahlung zu leisten
 beständiger Weise auferleget werden. B. N. W. Hæc causæ
 expressio adeo necessaria est, ut nec in instrumento guarenti-
 giato, nec in cautione inter mercatores exhibenda, omitti
 debeat, Pacian. de Probation. Libr. 1. c. 63. n. 22. Finckelthuf.
 Obs. 79. n. 14. Brunnem. ad L. 25. §. ult. ff. de Probation. n. 11.
 ubi tamen hanc doctrinam de omissione causæ limitat, nisi
 forte illa ipsa possit per conjecturas elici; quomodo memo-
 rat Carpz. cit. loc. sufficere, si in obligatione mentio acceptæ
 pecuniæ, des empfangenen Geldes oder vergütigten Werths/ sine
 valuræ, (ut sit in literis cambialibus,) sit injecta; vel nisi con-
 fessio debiti absque causa judicialiter fuerit facta, quæ ob
 præsentiam & auctoritatem magistratus, erroris & doli suspi-
 cionem excludit, Felin. in cap. Si cautio. 14. Y. de Fide instru-
 ment. Brunnem. cit. loc. & ad L. 40. ff. de Pact. n. 1. Carpzov.
 dit. C. 17. def. 40. E quibus denuo patescit, quod creditores,
 expressionem causæ debendi in cautionibus haud curantes,
 si deficiant in probatione causæ a debitoribus negatæ, da-
 mnum, quod exinde sentiunt, sicut sua culpa incurrunt; ita
 haud sentire censeantur, L. 203. ff. de R. J. cum sibi impu-
 rare debeant, quod sibi metipsis circa expressionem causæ de-
 bendi in instrumento obligationis non magis vigilaverint,
 arg. L. 24. ff. Qua in fraud. creditor.

§. III.

Pariter creditoribus hæc cautela prodest, ut sibi prospici-
 ant de hypotheca; siquidem in hac plus cautionis, quam in
 obligatione personæ revera inest, L. 25. ff. de Reg. Jur. L. 16.
 C. de Pignorib. & hypothec. L. 10. C. de Remiss. pignor. & quod
 hanc ipsam concernit, magis ipsis etiam consulitur hypotheca
 judicialiter & publice constituta, quam privata; illa enim in

con-

concurſu aliorum hypothecatorum creditorum præfertur non publicæ, *L. 11. C. qui potior. in pignor.* quamvis tempore priori, Covarruv. *Pract. quaest. c. 2. n. 1. & 5. vers. Potuit.* Quod notabili Responſo confirmavit inſculta Facultas Jurid. Helmſtad. ut videre eſt apud Hahn. ad Weſenb. *h. t. n. 2. p. 11. fac. 1.* Hunc effectum publicæ hypothecæ merito quoq; tribuendum cenſeo illi, quæ virorum probata; ac integræ opinionis, trium vel plurium, ſubſcriptione confirmatur, *d. l. 11. ſeq. Auth. Si quis. ibi: Si quis vult caute deponere, non ſoli credat accipientis ſcriptura, ſed advocet etiam teſtes idoneos & fide dignos, non pauciores tribus, C. Qui potior. in pign.* Eriſi autem uxor alioquin de Jure Civ. ratione dotis in bonis mariti tacitam hypothecam habeat, aliis creditoribus anteferendam, *L. 12. §. 1. C. Qui potior. in pignor. ibi: contra omnes creditores, licet anterioris ſint temporis privilegio vallati, L. 30. C. de Jur. dot. ibi: Omnem habere prærogativam jubemus, & neminem creditorum mariti, qui anteriores ſunt &c.* Attamen in illis locis, ubi uxoris tacita hypotheca ratione dotis aliis hypothecariis, anteriorem expreſſam habentibus, haud præfertur, uti in Saxonia, *Conſt. Elect. Sax. P. 1. Conſt. 21. & Ducatu Württembergensi, Würt. Landſt. P. 1. t. 75. §. Es ſollen auch die Frauen/* & alibi paſſim, utique præſens vigilantia ſibi de expreſſa & judiciali hypotheca proſpiciendi in pactis dotalibus, mulieribus quoq; proderit. Nec oberit *L. 1. & 2. C. Ne fidejuſſ. dot. dent.* præterquam enim quod illæ conſtitutiones alioquin nonnullas admittant limitationes, conf. Perez. *ad eund. tit. n. 4. & 5.* Wiſſenbach. *ad L. 29. Cod. de Jur. dot.*; iſta prohibicio ſaltem pertinet ad cautionem fidejuſſoriam, non autem ad hypothecam & æſtiorẽ oppignorationem, quæ non prohibetur, *L. 7. §. 6. ff. de Donat. inter vir. & uxor.* cum hæc non tam gravet mariti opinionem, quam dare fidejuſſorem. Etenim dato pignore res uxoria tantum ponitur in tuto, non etiam committitur fidei alterius perſonæ, quam mariti ipſius; ac fidejuſſor obtinet locum debitoris; pignus, rei debitoris: cum quæ-

queritur fidejussor, dubitatur de mariti fide, quod ignominiosum est; non idem fit, si pignus exigatur, quod est loco rei uxoriæ, arg. §. 29. *Inst. de Act. L. 12. C. qui potior. in pign.* Præterea rei dotalis hypothecatio ab ipsa Lege adprobata conspiciatur, non æque fidejussio, *tot. tit. Cod. Ne fidejuss. dot. dent.* Patris vigilantia uxori necessaria quoque est ratione donationis propter nuptias, ut sibi scilicet expresse de hypotheca in Electoratu Saxon. prospiciat, nisi velit inter simplices creditores locari, *Carpzov. P. 2. C. 24. def. 6.* Utat enim femina de Jure Civili ob donationem propter nuptias gaudeant hypotheca, *L. 12. §. 2. C. Qui potior. in pignor.* nihil tamen secius in Electoratu Saxon. ideo ipsis denegata conspiciatur hypotheca, sine lucrum quærentes, de damno vitando certantibus præferantur, *Carpzov. Libr. IV. tit. 3. Respons. 26. n. 11. Richter. de Jure & privileg. credit. c. 3. Sect. 1. n. 120.* secundum quem in foro Saxon. communi post simplices creditores sibi de expressa hypotheca non prospicientes collocantur.

§. IV.

Num vero ad vigilantiam creditorum pertineat, ut sibi potius de hypotheca speciali quam generali prospiciant, hic simul disquirendum. Nonnulli, qui utriusque hypothecæ commoda & incommoda expendunt, perspicientes, quod generalem hypothecam habentes, omnia bona, præsentia & futura, sibi obstricta teneant, *L. f. Cod. Quæ res pignor. oblig. poss. & eligere possint qualemcunque rem, ac petere, ut in eam fiat executio, etiam si illa res alteri specialiter sit obligata, L. 2. pr. ff. Qui potior. in pign.* considerantes vero simul, quod vicissim speciali hypotheca gaudentes, in aliis bonis nullum jus conferant, sed illa re perempta, vel ab aliis creditoribus consumpta, in chirographariorum classem remittantur, *Brunnem. de concurs. creditorum cap. 5. §. 66.* consultius putant, si creditores & generalem & specialem hypothecam simul conjungi petant, ita, ut specialis hypotheca in illis rebus constitua-

tur, quæ facillimo negotio vendi possunt, hunc in modum: *Verp*
Verpfändung aller meiner Haab und Güter/ so ich dermahlen habe
und besitze/ oder auch künftig erlangen möchte/ bewegliche und unbewegliche/ auch aussenstehende Schulden/ so viel darzu vornöthen; ins
sonderheit meinen hier nechst an der Städt gelegenen Garten &c. Dn.
Stryk. de Cautel. Contr. Sect. 2. c. 4. §. 15. Nonnulli hypothecam
specialem rem magis adficere, & ad hoc prodesse existimant,
ut, si debitor postea istam rem distraxerit, creditori mox,
non excusso prius debitore, contra emtorem vel possessorem
pignoris detur actio ad rem repetendam, Nov. 112. c. 1. Carp-
zov. Dec. 12. n. 13. & Dec. 258. n. 2. quod ipsum aliter se ha-
bere putant in hypotheca generali, ubi non nisi excusso debi-
tore, contra possessorem rei generaliter obligatæ agere li-
ceat, Nov. 4. c. 2. Carpzov. P. 2. C. 18. def. 18. Cujac. libr. IX.
obs. 19. Verum enim vero & laudatorum modo Ddrum, con-
junctionem generalis & specialis hypothecæ suadentium, opi-
nio suo incommodo aliqualiter laborare, & sententia eorum,
qui putant hypothecam specialem magis adficere rem, quam
generalem, non adeo satis firmo juris fundamento niti mihi
videtur. Nam, quod primo ad conjunctionem utriusque hy-
pothecæ attinet, ille creditor, qui tam generalem, quam spe-
cialem hypothecam habet, hoc incommodum adnexum ex-
peritur, quod postea non pro lubitu in qualicunque re debi-
toris executionem perere, sed præcisè rei specialiter hypo-
thecatæ insistere debeat, antequam ad alias res deveniat: quia
tali casu hypotheca generalis tantummodo est subsidiaria,
L. 2. C. de Pignor. ibique Brunnem. Frantzk. ad ff. Tit. qui po-
rior. in pignor. n. 36. Köppen. Dec. 4. n. 1. Carpzov. P. 2. C. 23.
def. 29. Unde hac conjunctione utriusque hypothecæ usuro
creditori vigilandum, ut sibi prospiciat in conjunctione hac
de jure variandi, hoc modo: Jedoch behalte ich mir frey und bes
vor / meine Special-hypothec hinwegzuefahren zu lassen / und
mich an andere des Debitoris generaliter verschriebene Güter

B

nach

nach Belieben zu halten / sicut monuit Illustr. Stryk. de *Cautel. contract. Sect. 2. c. 24. n. 17. f.* Quoad specialis hypothecæ efficaciam præ generali, quam Ddres communiter adserunt, vid. Negusant. de *Pignor. & hypothec. §. 2. membr. 1. n. ult.* Mantica de *racit. & ambig. convent. l. 11. tit. 2. n. 12.* sciendum omnino est, generalem hypothecam res singulas non minus, quam specialem, adficere, *L. 15. §. 1. in f. ff. de Pignor. & hypoth. L. 17. C. de distract. pignor.* ita, ut res etiam generaliter obligata, a debitore sine consensu creditoris alienata, transeat cum sua causâ, & a quocumque possessore vindicari possit, *L. 8. §. f. in f. C. de Secund. nupt. L. un. C. Rem. alien. ger. L. 3. C. de Remiss. Pignor. L. 12. C. de distract. Pign. L. 15. C. de Pignorib.* Bachov. *Libr. 1. c. 5. n. 3.* Neque quoad beneficium excussionis inter generalem & specialem hypothecam esse differentiam, late defendit Franczk. *libr. 1. Resolut. 12. n. 11. seqq.* nec talis ratione prælationis occurrit; siquidem & generalis & specialis hypothecæ idem effectus, *L. 2. ff. Qui prior. in pign.* Bachov. de *Pignor. c. 17. n. 6.* Parum autem juvat Dissidententes ac contrarium evincere conantes Ddres, ab ipsis hanc in rem adduci solita *Novella 112. c. 1.*; nam in hac non distinguitur inter generalem & specialem hypothecam, sed saltim de certo casu agitur, quo lis mota fuit de hypotheca speciali, ut ex verbis initialibus *dicti cap. 1.* adparet: ubi beneficium excussionis ideo locum non habet, quia venditio istius hypothecæ, pendente lite, & emtori haud ignorantem, facta, ut adeo in hoc unico speciali & excepto casu, qui in cæteris firmat regulam, aliquid speciale sit statutum, Berger. in *Resolut. ad Lauterb. Compend. Qu. 2.* utur & hic in fine *ibid.* ab ista sententia abire, & communi Ddruum sententiæ denuo accedere videatur.

§. V.

Quamquam & illis creditoribus, qui pecuniam ad ædificii refectionem dederunt mutuam, in ædificiis inde rekitutis tacitam hypothecam jura concesserint, sicque eo ipso satis iisdem

dem prospexerint, *L. 1. ff. in quib. caus. pign. vel hypoth. tacit. contrah.* id quod accuratiores recte ad pecuniam ob restitutionem sive reedificationem aedificii collapsi, sive exusti, creditam restringunt, non vero ad novi extructionem extendunt, utpote, quæ non ita favorabilis, ac restitutio dicta & conservatio, arg. *L. 1. §. 13. ff. de novi oper. nunciat. L. 3. §. 15. ff. de itin. act. priv. Vinn. Libr. 2. Quest. select. 4.* Attamen utriusque sibi rectius vigilare illos creditores arbitror, qui ad alias res reficiendas aut conservandas pecuniam credentes, sibi de hypotheca, expressa conventionione, prospiciunt, cum de Jure Civ. nullam tacitam ac privilegiatam hypothecam habeant, *Vinn. cit. loc.* Hahn. ad Wesenbec. *Tit. ff. in quib. caus. pign. vel hypoth. n. 1.* Perez. in *Cod. Tit. in quib. caus. pign. tac. n. 13.* Bachov. de pignor. *Libr. 1. c. 12. n. 2.* & ad Treutl. *Vol. 2. Diss. 24. th. 7. lit. (e).* Plures equidem contrarium, etiam de Jure Civili, adstruere conantur ex *L. 5. & L. 6. ff. qui pot. in pign. & ex Novell. 97. c. 3.* Sed vix est, ut tale eorundem adfertum exinde firmamentum capiat, cum textus hi, ut obstantes allegati, non de hypothecæ concessione & acquisitione, sed de hypothecariorum concurrentium prælatione agant, atque sic hypothecas præsupponant antecedenter constitutas, & quidem expressa conventionione. Unde utique vigilantia creditoribus hæc suadenda, ut in casu, ad refectionem & conservationem aliarum rerum credendæ pecuniæ, sibi consulant expressa hypotheca, cum alioquin hac ipsa gaudere nequeant: deficiente enim speciali Legis dispositione, hypotheca tacita non est admitenda, *L. 14. L. 15. ff. de LL. conf. L. 17. C. de Pignor.* Hac tamen vigilantia creditores non egent, si ipsis jam usu vel statuto locorum hoc casu sit prospectum, ceu de Electoratu Saxon. testatur *Ordin. Jud. sive Process. Tit. 43. §.* Wann auch einer Richter. de Jure & privileg. creditor. c. 111. Sect. 3. num. 1. seqq.

§. VI.

Pariter sibi optime vigilare mihi videntur illi creditores, qui constitutioni hypothecæ adjici curant clausulam constituti Possessorii hisce v. g. verbis: Gestalten ich dann zu mehrer Versicherung alle meine Güter cum clausula constituti possessorii verpfändet haben will; siquidem tale constitutum civilem & naturalem possessionem in constitutarium, qui hoc casu creditor est, transfert, *Mev. P. 5. Dec. 158. 160. & 352.* huncque effectum habet, ut debitor in mora solvendi existens, propria bona a tempore istius moræ non amplius suo, sed creditoris nomine possideat: unde tali casu creditor remediis possessorii uti, & mandatum manutentionis impetrare potest in hujusmodi bonis sibi hypothecatis, *Mev. P. 5. Dec. 159.* Ludov. Post. *de Manutent. Obs. 20. num. 13. & 14.* quibus remediis retinendæ possessionis alius creditor hypothecarius destituitur, & saltim remedio acquirendæ possessionis, nempe interdicto Salviano, gaudet, *tot. tit. ff. de Salvian. interdict.* Invigilandum tamen simul est creditori constitutario, ne alium imitti in illa bona patiat; alias enim, si præsens per triduum, absens vero per decennium taceat, possessio, quam vi illius constituti habebat, amissa censetur, *Mev. P. 5. Dec. 159. & 160. n. 8. & 9.* licet salvo recuperandæ possessionis remedio, *L. f. C. de acquir. possess.* Fali autem recuperationi possessionis non prius, quam 30. annis, præscribitur, sicut Ddres unanimi consensu tradunt, *Menoch. Remed. 14. Recuper. possess. n. 68.* *Marth. de Afflict. Dec. 139. n. 5.*

§. VII.

Non minus illi creditores sibi vigilant, qui hypothecam securitatis ergo, in instrumento guarentigiaro, hunc v. g. in modum sibi constitui curant: Daß im Fall der nicht Beahlung/ so wohl des Capitals/ als Zinsen/ der Creditor und dessen Erben besuge seyn sollen / propria auctoritate, auch ohne Zuthun der Obrigkeit/ sich aus deren Unterpändern allerdings bezahlt zu machen.

chen. Quod ipsa hæc clausula vim instrumenti guarentigiatum habeat, nullam dubitationem permittunt ea, quæ in terminis de ea adnotat Guilhelm. Anton. *de Rescript. morator. Concl. 46. n. 1.* Ejusmodi instrumentum guarentigiatum hujus efficaciam est, ut contra debitorem non modo possit executive procedi, si jam condemnatus sit, siquidem effectus ejusdem in paratissima executione subsistit, ceu vulgo notum; Matth. Coler. *de Process. execut. P. 2. c. 2. n. 2 seq.* Carpzov. *Process. Saxon. Tit. 22. Artic. 1. num. 33.* Mev. *P. 1. D. 240. n. 6.* sed & ob idem instrumentum, sine amissione crediti, qua alioquin privata & propria bonorum debitoris occupatio coercetur; L. *Exstat. 13. ff. quod met. caus. L. Si quis in tantam. 7. C. unde v. creditor habet ingrediendi bona facultatem, cum debitor ipsi eandem pacto concesserit, L. Creditores. 3. C. de Pignorib.* Quamvis enim tali pacto justam possessionem sine magistratus auctoritate creditor haud consequatur, monente Bachovio *tr. de Pignor. L. 3. c. 21.* attamen in eo utilis ea videtur possessionis occupatio, quod sicut sine pœna ab initio est, ita quoque ex post facto confirmari per Magistratum valet, modo nemine resistente possessio sit occupata. Ut vero in resistantem quid liceat creditori; daß er den Schuldner mit Gewalt aus den Güttern werffen möchte / mit eben solchem Recht / wie es der Richter selbst nach ergangenem Rechtskräftigem Urtheil befugt / & disciplinæ & quieti publicæ, nec non bonis moribus adversatur, Brunnem. *ad L. 3. C. de Pignor. n. 5.* Et si autem Doctores asserant, hodie instrumentum liquidum vel recognitum, quod videlicet continet, quid, quale, quantum, cui, a quo, & ex qua causa debeatur, paratam habere executionem; Mev. *P. 3. Dec. 16. §. 179.* Carpzov. *Proc. Tit. 22. Art. 1. n. 33.* Blum. *Process. Cam. Tit. 24. n. 120.* Lauterb. *in Commentat. ad L. 27. ff. de Reb. cred. c. 5. §. 13.* ut ideo supra memorata instrumenti guarentigiatum efficacia parum utilitatis habere videatur; nihilo tamen secius tale instrumentum modo ante

adductos & tunc retinet effectus, quando alioquin ordinario processu causa ventilari debet, dum nempe qualitatem processus summarii suppeditat, etiam secundum Jus commune, de quo instrumentis executiva vis non ineft. Carpzov. *Process. Tit. 22. Art. 1. n. 7. seqq.* Imo etiam vi *cit. L. 3. C. de Pignor.* novum remedium adipiscendæ possessionis dari testatur Menoch. *Remed. 5. Adipisc. possess.* quamquam illud differre ab interdicto Salviano, quo etiam creditores utuntur, vix existimem, nisi in hoc, quod secundum *d. L. 3. C. de Pignor.* aliqualem privata occupatio, utur ex postfacto judicialiter confirmanda, admitatur, ceu supra dictum; non autem in interdicto Salviano, ubi omnis privata occupatio procul abesse debet, arg. *L. 13. ff. quod met. caus.*

§. 11X.

Multum quoque vigilantia arguit in creditoribus, ut loco contractus pignoratitii sub pacto antichretico cum debitore celebrandi, statim substituunt contractum retrovendi- tionis, in quo longe melior est eorundem conditio, quam in antichresi; nam hoc casu omnes fructus ex re lu- crantur, nec illi sortem minuunt, etiamsi legitimas usuras longe excedant, & pretium minus sit æstimatione prædii ita venditi, cum ad dimidium usque læsio toleretur, *L. 2. C. de Rescind. vendit.* nec ad rationes tum obligatur creditor, quia jure domini prædio utitur fruitur, Carpz. *P. 2. C. 1. def. 1.* Illo casu autem non tantum ad rationes tenerur, sed ad computatio- nem quoque fructuum, etiam percipiendorum, ita, ut & in sorte- tem, si legitimum usurarum modum excedant, imputentur, & ab hac ipsa multo cum incommodo creditoris detrahantur, etiam tunc, quando speciatim redditioni rationum fuit re- nunciatum, v. g. tali forma: *Und soll mein Glaubtiger nicht schuldig seyn / de fructibus einige Erlattung zu thun / oder diesel- be in Rechnung zu bringen; wassen ihm dann die Ablegung sol- cher Rechnung per expressum erlassen seyn soll.* Sanè isthæc renun-

renunciatio, sicut inducit pravitatem usurariam, ita quoque non valet, Vultej. *Consil. Marpurg. Vol. 3. Conf. 18. n. 70.* Carpz. *P. 1. C. 32. def. 29.* sicut nec renunciatio *L. 3. C. de Pignorat. Act. de fructibus percipiendis non restituendis ob odium usurariae pravitatis admittitur, monente Illustri Dn. Strykio de cautel. contract. Sect. 2. cap. 4. §. 24.* Ceterum quamvis supra laudatus contractus retrovenditionis, in majorem creditoris securitatem ineundus, in hoc videatur creditoris conditionem facere duriolem, quod in contractu pignoratitio periculum sit debitoris, *L. 6. C. de Pignorat. Act. & L. 19. C. de Pignorib. in contractu vero retrovenditionis periculum sit emtoris, si forte res casu perierit, quia emtor habet dominium, etiam pendente conditione resolutiva, & hinc casum fortuitum ferre tenetur, L. 2. in fin. ff. de Leg. commissor. potest tamen huic periculo occurri & praeveneri per speciale hoc pactum, quod debitoris, non obstante translatione domini, periculum esse debeat; Cujus exemplum vid. apud illustr. Dn. Stryk. cit. loc.*

§. IX.

Id quoque vigilantes creditores speciatim observare solent ad sui crediti securitatem, si res feudales sunt oppignoraudae, ne sint contenti sola confirmatione judiciali contractus pignoratitii, etiamsi dominus feudi, qui simul est magistratus ordinarius, illum ipsum confirmet, & agnati, si feudum fuerit antiquum, sese ut testes subscribant; sed eo laborare etiam gaudent, ut dominus feudi praeter confirmationem expresse in ipsam hypothecam consentiat sequentem in modum: *Wir confirmiren diesen Contract nicht allein / sondern consentiren auch als Lehnherr in die Verpfändung derer Lehn-Güter;* quod ideo necessarium videtur, quia res hae maximi praedicii est, *Struv. Syntagm. Jur. feud. c. 13. th. 7. n. 4.* ad quam nuda confirmatio non sufficit, siquidem aliquis magis ut iudex, quam ut dominus feudi, confirmasse censetur. *Carpz. Libr. 4. Resp. Elect. 29.* Istum tamen consensum
ipse

ipse debitor debet impetrare, non creditor; nisi in contractu creditori potestas proprio motu consensum domini impetrandi v. gr. ita data sit: Und will ich hiermit meinem Gläubiger freye Macht und Gewalt gegeben haben/ auch ohne mein Vorwissen über diesen Contract des Lehn-Herrns Consens einzuholen. Struv. S. J. F. cit. loc. n. 3. Agnatorum vero consensus non ex sola subscriptione contractus inducitur, siquidem ita subscribentes, sua nomina ut testes subnorasse censentur, & quidem salvo suo jure, Struv. S. J. F. c. 13. th. 18. n. 1. Anton. diff. Feudal. 10. th. 6. lit. (b.) sed necessum ad id est, ut eorum consensus legitime interponatur, tali expressa declaratione, sese ut agnatos consentire in oppignorationem. Illustr. Stryk. Exam. Jur. Feudal. c. 20. qu. 17. Hinc non sufficit adjectio, nomini subscripto facta: Als ein Beystand / sive ut adfistens; quamvis enim, si consanguineus adsistat hypothecanti vasallo, tanquam Advocatus vel Consiliarius, dum instrumentum oppignorationis conficitur, juri suo in tantum is renunciare voluisse videri posset, ut postea ipsum negotium amplius impugnare haud valeat, secundum ea, quae tradit Tiraquell. de Retract. Gentilit. §. 1. glos. 9. n. 267. seq. nihilominus tamen, quia totum negotium inter debitorem & creditorem peragitur, illudque subscribentem principaliter non tangit; ideo contrarium verius judicandum, cum expressus consensus agnatorum in oppignoratione feudorum requiratur: Faciunt huc, quae simili fere modo refert Illustr. Stryk. de Cautel. Contract. Sect. 1. cap. 6. n. 14.

§. X.

In hoc pariter sibi creditores singulariter prospiciunt, si usuras ultra alterum tantum excescere non sinunt, sed particulariter exigunt, ne fortis quantitatem deminuere queant, L. 27. §. 1. C. de Usur. Ut ut enim secundum Jus Novellarum etiam singulis annis solutæ & exactæ usuræ ultra alterum tantum haud currant, Novell. 121. c. 1. & 2. Nov. 138., utique tamen

men in praxi eo redditum est, ut, si particulariter soluta sint usurae, sortem excedere possint, nec ejus quantitatem deminuant, & ita hodie secundum Jus Codicis, nempe textum *L. 10. C. de usuris*, plerisque in locis pronuntiatur. Id quod sua ratione haud deservit: tum quia usuras prompte solventes, non sunt in eo statu, ut egeant levamine, quo in moderandis usuris respexit Legislator; tum quia usura soluta abiit, & est transmissa, nec ut accessio, quae non amplius est, considerari potest, ut perbelle Huberus ratiocinatur *in suis Praelect. ad ff. tit. de usur. n. 28.* Unde etiam haec assertio speciatim a Sereniss. Elect. Saxon. *Dec. 29.* comprobata, & ab Ordinibus Frisiae anno 1613. in usum revocata legitur, apud Sande *L. 3. Dec. tit. 14. def. 5.* Conf. Brunnem. *ad cit. L. 10.* ubi testatur, usuras particulariter solutas in quibusdam locis ultra alterum tantum excurrere posse, cui adstipulatur Magnif. Stryk. *ad Lauterb. Comp. tit. de Usur. pag. m. 419. ad verb. soluta fuerint*, quando adferit, aliud obrinere jure Novellarum, aliud vero jure Codicis; & quidem secundum nonnullos Doctores ideo, quia ex *dict. Novell. 121.* nulla authentica desumpta & Codici inserta conspicitur, etiam Novella ista nunquam in foro recepta. Inde est, ut saltem illis in locis, ubi hujusmodi particularis solutio usurarum statuto juris de altero tanto non contrariatur, utique sibi vigilent creditores, etiam quoad integritatem fortis, si particulariter usuras diligenter exigant. Imo magis adhuc sibi prospicere mihi videntur creditores, qui ad omnes hac in re occurrentes scrupulositates praescindendas, credita sua ante existentiam alterius tanti exigunt, & ad illius evitacionem debitores suos quantocius mutant, arg. *L. 28. §. f. ff. de administr. tutor.* Carpz. *Pr. Crimin. P. 2. Quast. 92. n. 53.* Frantzk. *Libr. 2. Resolut. 10. n. 42.* Perez. *ad C. tit. de usur. n. 19.*

C

MEM-

MEMBRUM POSTERIUS,
Vigilantiam quoad exactionem exhibens.

§. I.

Nunc accedo ad alterum præsentis Differtationis membrum, nempe ad eam vigilantiam, qua creditores utuntur in exigendis suis debitis. Hæc sese poterit exercere vel extra concursum creditorum, vel in ipso concursu. Extra illum creditores sæpius ad evitandas processuum molestias, & impediendas inimicitias aliave incommoda, illud commune germanorum proverbium: *Ein magerer Vergleich ist besser / denn ein fetter Proceß*, secum paulo penitius perpendentes, sibi pacto prospiciunt, quod valide & caute ineunt cum debitore, per *L. 7. §. ult. ff. de Pact.* etiam si non omnes creditores in id celebrandum consentiant; sufficit enim, si modo major eorum pars sibi magis consultum esse videat pacisci cum debitore. Tali pactione molestiis metuendis utique occurritur, ita, ut etiam ceteris creditoribus, qui pacto interfuerunt, nec consenserunt, *L. 7. §. f. ff. de Pact.* vel legitime citati non comparuerunt, eo ipso præjudicetur, *L. 10. pr. ff. de Pact.* ibique Costal. Glos. Jason. Paul. Castrens. Matth. de Afflict. Dec. 288. cum illi imputare sibi debeant, quod absentes fuerint, nec diligentiores & vigilantiores sese exhibuerint, vid. *L. 6. §. Sciendum. & L. Pupillus. 24. in fin. ff. qua in fraud. cred.* Neque enim debet absentia quorundam nocere præsentibus & id agentibus, ut sibi, imo omnibus creditoribus, etiam absentibus, quantum possunt, consulant; consulant, inquam, in eo, ut, quantum fieri potest, minimam debiti jacturam patiantur: Nec credendum præsentibus sibi nocere voluisse, ut absentibus quoque nocerent, Anton. Fab. in *Rational. ad L. 10. pr. ff. de Pact. verb. Quid ergo, si quidam absentes.* Ad id tamen, quo pactum præsentium absentibus præjudicare

care possit, requiritur, ut omnium creditorum, & presentium, & absentium jura sint æqualia, hoc est, ut omnes aut sint simplices creditores, arg. *L. 7. §. f. & L. 10. pr. ff. de Pact.* aut hypothecarii simplices, hypothecam uno eodemque modo & tempore constitutam habentes, arg. *L. 16. §. 8. ff. de Pignor.* inter hos enim obtinet regula: quod privilegiatum contra æque privilegiatum non utatur suo privilegio, Barbof. *locuplet. Libr. 14. c. 83. Axiom. 26.* Straccha *de Decretor. Part. 6. n. 13. in fin. vers. peritus Judex decrevit.* Berlich. *P. 2. Dec. 238. n. 8. seqq.* ubi & Responsum Dn. Scabinorum Lipsiensium huc omnino faciens refert. Laudatum adsertum tamen limitatur: si unus, qui ex hypothecariis absens fuit, nec consensit, bona debito suo sufficientia possideat, cujus conditioni ceteri pacto remissorio nullum facere possunt præjudicium, arg. *L. 10. pr. ff. de Pact. & L. 10. ff. de Pignorib.* Quod si autem pauciscentium creditorum jura existant inæqualia, tunc utique verum est, quod v. g. simplices hypothecarii creditoribus hypothecariis privilegiariis & qualificatis, & sic anterioribus, absentibus & non consentientibus, etiamsi illi majorem partem constituent, minime præjudicare valeant, *L. 10. pr. ff. de Pact.* Bachov. *ad tit. de Pact. cap. de Objecto Pacti. num. 10. vers. cum ipsa ratio suadeat.* Carpz. *P. 2. C. 22. def. 28.* Berlich. *Decis. Aur. P. 2. Dec. 242. n. 26.* id quod tamen iterum limitandum quoad initum a majore parte creditorum pactum præjudiciale, ratione induciarum moratoriarum vel accipiendæ bonorum cessionis; quali pacto utique etiam simplices creditores præjudicant hypothecariis, *L. f. C. qui bon. ced. poss.* Carpzov. *P. 2. C. 22. def. 29.* Berlich. *P. 2. Dec. 239.*

§. II.

Præter illam ipsam vigilantiam, quam creditores ad evitandas molestias processus & litis, supra dicto modo per pactum cum debitore initum, adhibent; alia quoque vigilantia creditoribus simplicibus sive chirographariis necessaria & utilis esse

esse potest, ut scilicet hujusmodi pacto remissorio cum debitor ineundo, præcaveant prælationem creditorum, simplex tantum personale privilegium habentium, vi cujus omnibus creditoribus simplicibus in concursu anteferri alias debent, *L. 9. C. qui potior. in pignor.* siquidem hæc prælatio creditorum simpliciter privilegiatorum intervertitur per tale pactum remissorium majoris partis creditorum simplicium. Hoc equidem Paulus Jurisconsultus in *L. 58. §. 1. ff. Mand.* negare videtur, quando ait: *Sed cum proponas eum abfuisse, iniquum est, aufferri eam electionem, sicuti pignus & privilegium, &c.* quo etiam faciunt verba Mevii: *in discuss. levam. debitor. cap. 3. n. 178.* agentis: *Equiparatur pignus & privilegium, eundemq. effectum habet, neutrumq. aliorum consensu aufertur.* Sed contrarium respondit Ulpianus JCrus in *L. 10. pr. ff. de Pact.* utpote in quo juris textu Rescriptum Imperatoris non tantum adducitur, sed simul Ulpiano in ultimis verbis adprobatur. Hancque sententiam hodierni etiam JCrus & Dres tuentur, Vinn. *Tr. de Pact. c. 17. n. 6. & 8.* Bachov. *Tit. de Pact. cap. de Objecto Pacti. n. 10.* ac adeo in praxi ipsam observari testatur Berlich. *P. 2. Dec. 241. n. 8. seqq.* ubi simul Responsum JCrus Wittebergenf. huc faciens, adlegat. Nec huic adfertioni quidquam detrahit supra in contrarium adducta *L. 58. §. 1. ff. Mandat.* Præter alias enim legis hujus resolutiones, quas adducunt Bachov. *cit. loc. n. 9.* & Berlich. *d. Decif.* verior mihi sola hæc responsio videtur, quod Paulus JCrus in dicta *L. 58. §. 1.* non neget, pactum hujusmodi remissorium privilegiariis præjudicare; sed hoc saltem dicat, quod pactum illud, sicuti nec electionem, principalem vel mandatorem conveniendi, nec pignus; ita nec privilegium creditori auferat: sed illo pacto non obstante, privilegiarii privilegium salvum habeant, non indistinctum, sed tantum quoad residuum debiti in futurum, si debitor nimirum ad meliorem fortunam pervenerit, exigendi. Non aufertur ergo Privilegium per dictum pactum

pactum quoad futurum; quoad presentem vero debitoris statum utique aufertur, L. 10. pr. ff. de Pact.

§. III.

Ad singularem pariter creditorum vigilantiam spectat, ut creditores debitorem in fuga constitutum sequantur, & quantum fieri potest, eo nitantur, ut ab eo, pecuniam secum ferente, suum consequantur, L. 10. §. 16. ff. qua in fraud. credit. verbis: *Si debitorem meum & complurium creditorum consequutus essem fugientem, secum ferentem pecuniam, & abstulissem ei id, quod mihi debeatur; placet Juliani sententia, dicentis, multum interesse, antequam in possessionem bonorum ejus creditores mittantur, hoc factum sit, an postea: si ante, cessare in factum actionem; sin postea, huic locum fore.* Quamvis enim jura alioquin ei, qui judicis auctoritatem negligit, & sibi privata auctoritate jus dicit, haud faveant, sed ejus factum sub poena amissionis crediti improbent; attamen hoc in casu, sicut & in aliis, ubi periculum est in mora, & judicis copia statim haberi nequit, vid. L. 3. ff. de Justit. & jur. & tot. tit. C. quando liceat unicuique, sin. judic. nonnihil contra juris communis regulam, in L. 176. ibi: *Non est singulis concedendum, quod per magistratum publice possit fieri, ne occasio sit majoris tumultus faciendi, ff. de Reg. Jur. contentam, permittitur, idque in odium fugæ.* Unde est, ut debitor fugitivus possit a creditore capi, Gail. 2. Obs. 44. Hilliger. ad Donell. ea intentione, ut vel judici exhibeatur, vel pecuniam solvat creditori capienti, quam ipse eidem debet, si quam secum tulit. Hanc pecuniam, debitori in fuga constituto extortam, cum ceteris creditoribus communicare haud tenetur capiens: sibi enim juxta cit. L. 10. §. 16. ff. qua in fraud. credit. vigilavit soli, nec exinde ceteri negligentes quidquam participare debent, etiamsi alioquin sint jure potiores & anteriores; Brunnem. Cent. 5. Dec. 59. Struv. Exerc. ad ff. 44. th. 81. modo tamen (1) debitor in fuga fuerit constitutus, vel saltem ex certis indiciis constiterit, eundem

dem fugere voluisse, Godofr. *in not. ad d. L. 10. §. 16. lit. (n.)* (quali casu, quod obiter noto, persecutio debitoris fugientis etiam die feriata fieri potest, non quidem ut litigeretur, sed ut vel ducatur ad iudicem cogniturum, reumque eo adacturum, ut caveat de iudicio sistendo, Bart. *ad cit. Leg. & Godofr. cit. loc.*, vel ad solutionem in continenti impetrandam) & (2) bona debitoris nondum sint a creditoribus possessa, alias enim utique pecuniam extortam ceteris cum creditoribus communicare tenebitur, Stracchia *de Decolitorib. P. 7. n. 13. Brunnem. ad cit. L. 10. §. 16. n. 22. Mev. P. 2. Dec. 222. & P. 4. Decif. 142.* Contrariari equidem videtur Jctus Scævola *in L. Pupillus. 24. ff. qua in fraud. creditor.* quando respondit: *Et si in eo esset, ut bona debitoris mei venirent, non tamen revocari, quod ei extorsit vel exegi, quia vigilavi mihi.* Verum hæc non sunt contraria. Verba enim Scævola: *Et si in eo esset, ut bona debitoris mei venirent,* civiliter sunt intelligenda: non ut significant missionem jam factam, sed potius futuram, id est, ita inopem & obæratum fuisse debitorem, ut jam animo meo præceperim, mox evigilatuos & reliquos creditores, ac bonorum possessionem postulatuos. Hic ego, si ante vigilavi, debitumque consequutus sum, non teneor actione revocatoria, quia jura vigilantibus scripta, Berlich. *P. 1. Concl. 71. n. 14. seq. Mev. P. 3. Decif. 88. n. 5.*

§. 17.

Præter adductam vigilantiam, in persequendo debitore fugiente adhibendam, etiam hæc maxime proficua creditoribus, ut in tempore, quamvis sciant, debitores solvendo non esse, debita sua sive per sententiam iudicis, sive absque ea & extrajudicialiter exigant; siquidem eo ipso conditionem suam faciunt meliorem, ita, ut postea a ceteris creditoribus, pari jure gaudentibus, ratione ejus, quod hoc modo a suis debitoribus jamjam sunt consequuti, conveniri haud queant, *L. 6. §. 7. ff. qua in fraud. creditor. L. Ait Prætor. 10. §. ita demum. 1.*

Et 2.

§ 2. *L. pen. eod. tit. L. 6. §. 2. ff. de rebus auctor. judic. poss.* Hinc,
 si unus ex chirographariis præ ceteris suum obtinuerit, reli-
 qui id revocare minime possunt, nam sibi vigilavit: jura au-
 tem vigilantibus sunt scripta, *d. L. Pupillus. 24. ff. qua in fraud.*
creditor. Carpzov. *P. 1. C. 28. Def. 178.* in præjudicio ibidem
 subjuncto: Ob nun wohl sonst unter denen chirographariis
 das jenige / was einem von dem Schuldner ausgehlet worden /
 nicht repetiret / noch wiederum eingefordert werden mag &c. Quare
 injuste opponitur tali vigilanti creditori exceptio plurium cre-
 ditorum, cum integrum fuerit singulis creditoribus, bonis non-
 dum possessis, vel immissione in eadem nondum facta, nec
 concursu jam moto, experiri ad suum impetrandum, per *cit.*
L. 6. §. 7. ff. qua in fraud. cred. vigilantium enim potior con-
 ditio, *d. L. 24. eod. tit.* aliisque minime fit injuria, dum ces-
 sant: oportet enim inter diligentes & desides esse differen-
 tiam, *L. f. C. de Alluvion.*, ne industria pœnam desidia luat,
L. f. C. Depos. Mev. Part. 6. Dec. 314. Dn. de Lynker. *Decif. 518.*
 ubi hanc in rem ira decisum: Diweil aber doch die übrige Cre-
 ditores vor jenem Cessionario kein besser Recht gehabt / die Bona
 des Meranii auch da zur Zeit mit einigem Beschlag nicht angegriffen
 gewesen: & vero quisque sibi vigilare potest, estque occu-
 pantis melior possessio, licet jam non amplius solvendo sit de-
 bitor, *L. 6. §. 7. ff. qua in fraud. credit. L. 16. de Pignor.* Das
 hero auch ein solcher creditor zur communication des erlangten
 nicht verbunden &c. Ut autem ita vigilantes creditores fructu
 industriz suæ gaudeant, ac negligentibus sua noccat inertia,
 hincque communicatio cum ceteris alias facienda cesset, se-
 quentia supponenda sunt requisita, (1) Ne debitor, qui sol-
 vendo non erat, dolo malo, aut per gratificationem, uni ex
 creditoribus instantibus & solutionem urgentibus, solvat, *L. 6.*
§. Sciendum. seq. L. 10. §. ita demum. L. pen. ff. qua in fraud.
cred. L. 6. §. Quid ergo. ff. de rebus auctor. judic. poss. (2) Ne
 solutio sit violenter extorta, *L. 24. ff. qua in fraud. cred.* (si-
 quidem

quidem hæc violenta exactio non prodest, nisi in sola debitoris fuga. Berlich. *P. 1. Conclus. 71. num. 14. (eqq.)* Nec (3) creditores socii sint, (alias enim id, quod uni sociorum solutum est, communicandum reliquis venit: iniquum enim est, ex una societate alium plus, alium minus consequi, Berlich. *cit. loc.*) (4) nec debitor solverit creditori, exacta ab eo cautione, ut & ceteros creditores postea venientes ad participationem soluti admittat, *L. Ex facto. 52. ff. de Pecul.* Postremo (5) secus quoque est, si jam omnium creditorum par causa facta sit per sessionem bonorum, vel immisionem, aut eorum sequestrationem, *L. 6. §. Sciendum. ff. qua in fraud. credit. L. Creditores. 14. §. 1. ff. de Reb. autor. jud. poss.* Anton. Merenda *Libr. VI. Controv. 6.*

§. V.

Hic nunc disquirendum venit, si solutio secundum præmissa requisita, adeoque legitime, facta fuerit deteriore jure gaudentibus creditoribus simplicibus & chirographariis, num potius jus habentes, id, quod ipsis solutum, revocare possint? Sunt sane nonnulli, qui distinguunt inter pecuniam & rem exactam adhuc exstantem & consumptam. Priori casu, sique illa exstat, prioribus creditoribus illam anticipatam exactionem non ita obesse opinantur, quo minus id, quod exstat, possit vindicari, *L. 3. ff. Quodcum eo, qui in alien. potest. L. 52. §. f. ff. de Pecul. L. 28. §. f. ff. de Jure fisc.* In bonis enim cum pecunia quoque computetur, hinc consequens esse ajunt, potiorum creditorum actionem hypothecaria pecuniam posteriori hypothecario vel chirographario solutam persequi posse: Quod ipsum sane jura communia tunc concedere videntur, si justa subit causa, per *L. 5. C. de Privileg. Fisc.* justam vero causam subesse statuunt, si debitor non sit solvendo; nam, si posterioribus creditoribus ex patrimonio debitoris adhuc satisfieri potest, tunc cessare revocationem priorum creditorum putant, arg. *L. 6. §. f. ff. de Rebus autor. jud. poss.* Posterioriore

Reriere vero casu, sique pecunia, accepta a creditoribus solu-
 tionem anticipantibus posterioribus vel chirographariis, fu-
 erit consumpta, illam condici non posse existimant, solo fisco
 excepto, cui extraordinario jure consumptam quoque pecuni-
 am restituendam censent, *L. 18. §. fin. & seq. de Jur. Fisc.* nec
 hanc ipsam conditionem ad privatos creditores porrigen-
 dam autumant. Alii indistinete, siue pecunia extet, siue sit
 consumpta, revocationem & repetitionem creditoribus potio-
 ribus & hypothecariis permittunt, sequentes glossam in *d. L. 6.*
C. de Privileg. fisc. vid. Strach. *de Decretorib. P. ult. num. 28.*
 Moller. 2. *Semest. 4. Mev. ad Jus Lubec. 3. tit. 1. §. 3. n. 11. seqq.*
 seque fundantes in *L. 3. ff. Quod cum eo, qui in alien. potest.* in
L. 52. ff. de Pecul. & in L. ult. §. 6. C. de Jur. delib. Verum enim
 vero secta prioris opinionis, distinguunt inter pecuniam ex-
 stantem & consumptam, respondet ad hosce textus sequentem
 in modum; & quidem (1) ad *d. L. 3. Quod cum eo, qui in al.*
pot., quod illa Lex plane non obstat, cum hoc solummodo di-
 cat, si quærat, quatenus emancipatus facere possit, deducen-
 dum esse id, quod ille privilegiario debet; de consumptione
 vero pecuniæ jam solutæ nullum verbum ibidem proponi
 ajunt. Pariter (2) citatam *L. 52. §. ult. ff. de Pecul.* frustra hic
 adduci censent, cum solummodo doceat, re integra haben-
 dam esse rationem privilegiariorum, vel dilata actione cetero-
 rum creditorum, vel per cautionem de restituendo, si post-
 ea venerint privilegiarii: de conditione autem pecuniæ
 consumptæ altum adesse silentium adserunt. (3) Adductam *L.*
fin. locum tantum habere existimant, quoties heres debito-
 ris confecto inventario adiit hereditatem, siue a iudice co-
 actus solverit, siue sua sponte: ad alios autem Creditores eun-
 dem textum non esse producendum arbitrantur, sicque isthanc
 Legem non evertere, sed temperare saltim contrariam sen-
 tentiam. Mihi sane distinguendum Interpretum adsertio
 juri scripto videtur conformior; quia illud jus singulare, rem
 consumptam condicendi, fisco in *L. 18. §. f. seq. ff. de Jur. fisc.*

D

con-

concessum, non est producendum ad consequentiam, L. 14. § 16. ff. de L.L. ceu quoque adstruit Merenda *Libr. VI. Controv. 6.* Sed non distinguendum Ddrum opinionem æquitati & usui fori convenientiorem nihilominus judico cum Struvio S. 7. C. *Exerc. 44. th. 81.* Carpzov. P. 2. C. 28. def. 179. Berlich. P. 1. *Conclus. 71. n. 29.* Facit huc omnino præjudicium a Carpzov. *cit. loc.* adductum: Dieweil ihr aber dennoch auf des Schuldners Gütern eine gerichtliche Verpfändung / und vor andern ein Privilegium erlanget / dahero / euch zum Nachtheil / keine Berechtigung geschehen können / &c. So seyd ihr auch das jenige / was Hansen Wolsen ausgezahlet worden / so weit sich eure Schuld erstrecket / wieder einzufordern und euch davon bezahlt zu machen wohl befught. B. N. W.

§ VI.

Jura hætenus deducta equidem non prohibent, quo minus creditor a debitore obærato solutionem impetret; siquidem eo ipso suum recipere, & neminem defraudare censetur, L. 6. §. 7. ff. *quæ in fraud. cred.* Attamen, sicuti supra monui, hæc solutio non debet esse obtenta per debitoris gratificationem, eo tempore factam, quo plures instant & solutionem urgent, L. 6. §. 2. ff. *de Reb. auct. jud. poss.* L. 24. pr. ibi: *per Gratificationem*, L. 6. §. *Sciendum. ff. Quæ in fraud. creditor.* Quod adeo verum, ut, si eo tempore aliquid ita uni solutum fuerit, hoc ceteris communicandum, aut alteri eadem portio præstanda sit; sicque hæc repeti potest ab accipiente, tanquam in fraudem reliquorum soluta, Vinc. Carocc. *Dec. 109. n. 27. seq.* Joh. a Sande *Libr. 3. Dec. Fris. tit. 15. def. 1.* Hoc ulterius etiam eo usque extenditur, ut nec ante concursum, vel bonis a creditoribus nondum possessis, valeat solutio uni facta, instantibus pluribus ac solutionem urgentibus, præsertim ubi debitor novit bona ita esse comparata, ut omnes creditores suum consequi nequeant; quo casu debitor uni vel alteri non solvere, & potius reliquos creditores monere debet, ut simul instant, Francisc. Salgado *Labyrinth. creditor. P. 1. c. 1. n. 27.* nec potest hæc gratificatio fieri, etsi unus saltem creditorum per ipsam

ipfam defraudetur, L. 10. §. 6. ff. *Qua in fraud. credit.* Mev. ad Jus Lubec. Libr. 3. tit. 1. Art. 3. n. 21. Berlich. P. 1. Concl. 71. n. 14. seqq. Carpzov. P. 1. C. 28. def. 178. n. 4. ubi hanc rem iterum dilucidat Responso Dnn. Scabinorum Lipsiensium; quamvis alias concursu creditorum nondum moto debitor ejusve heres uni vel alteri creditorum solvere posse videatur, arg. L. f. §. 4. C. de Jur. deliber. L. 52. §. f. ff. de Pecul. Imo ista gratificationis species a jure ita improbata est, ut nec uni ex chirographariis pignus dare liceat reliquis creditoribus instantibus & solutionem urgentibus, per expressam decisionem Ulpiani, in L. 10. §. 13. hisce verbis: *Si cui solutum quidem non fuerit, sed in vetus creditum pignus acceperit, hac actione tenebitur, ut est sapissime constitutum, ff. qua in fraud. creditor. contentam;* quam legem etiam in supremo Frisiorum Senatu judicando retentam refert Joh. a Sande Libr. 3. tit. 13. def. 1.

§. VII.

Cum jam satis ex dictis innotescat, quod debitor quidem instantibus aliis creditoribus non possit solvere; possit tamen, aliis non instantibus, nec solutionem urgentibus, utique gratificari creditoribus illis, quibus velit, etiamsi sciat, bona sua ad satisfaciendum omnibus creditoribus non sufficere: sane simul adparet, quid censendum sit de eo casu, si mercator vel alius, se bonis mox lapsurum prævidens, Titium, has circumstantias penitus ignorantem, sub promissione lautioris cujusdam dotis, ad filiam suam in matrimonium ducendam alliciat, Titius quoque intuitu hujus dotis promissæ filiam promissoris sibi desponset, hac tamen lege, ut dos statim nuptiis secutis exsolveretur; dote quoque post nuptiarum celebrationem exsoluta, circa tradentis dotem patris bona excitetur concursus, creditores vero sentientes, debitorem scienter ac prudenter in eorum fraudem constituisse Titio genero suo illam dotem, hujus repetitionem intendant? Sane cum dotis causa sit onerosa, dum illa marito constituitur ob onera matrimonii ferenda, ejusdem repetitio hoc casu haud concedenda mihi videtur.

Nam si alienatio in fraudem creditorum ex causa onerosa facta repetitioni locum facere debet, requiritur, ut & tradens, & accipiens dolose egerint, L. 6. §. 8. ff. *Quæ in fraud. cred.* L. 10. §. 4. & 5. ff. *eod.* quod si autem tradens tantum, dolose egerit, non vero accipiens, dum hic ipse dantem solvendo non esse ignoravit, hic erit tutus, & actione Pauliana conveniri nequit. Hinc etiam in præsentī omnino dicendum, generum istius obæratī soceri revocationem dotis pati minime debere, (per L. 6. §. 8. *dict. tit.* ibi: *Quare si quid in fraudem creditorum factum sit, si tamen is, qui cepit, ignoravit, cessare videntur verba Edicti, L. 5. C. de Revocand. his, quæ in fraud. cred. Mev. P. 9. Dec. 26. n. 8.*) & quidem tamdiu, quamdiu ab ætore non probatur participatio fraudis, L. 10. §. 2. L. 17. §. 1. ff. *Quæ in fraud. credit.* Carpzov. 1. *Resp.* 83. Perez. *in Cod. h. tit.* ubi enim deest fraus in eo, qui accepit ex causa onerosa, ibi cessat actio Revocatoria, cujus ratio est in fraude, L. 1. ff. *Quæ in fraud. cred.* Quare revocaturus, bonis debitoris non sufficientibus, dotem fraude acceptam probare debet, L. 2. C. *de Revocand. his, quæ in fraud.* Fraus tamen tempore contractus solum spectatur, sufficitque, modo tunc accipiens ejusdem fuerit particeps, etsi postea eveniat, ut suo creditores potiri nequeant: fraude enim tunc cessante, revocatio jure non fit, L. f. §. 1. ff. *Quæ in fraud. cred.* siquidem tanquam ex titulo oneroso gener dotem accepit, & dum oppido eam exegit, suamque recepit, non fraudare alios, sed sibi vigilare censetur, in cujus vigilantia favorem jura etiam scripta esse constat ex d. L. *Pupillus. 24. & L. 6. §. 7. ff. dict. tit.* Hæc procedunt etiam, si quando res cum marito, qui dotem uxoris nomine accepit, agitur, Mev. P. 9. *Dec. 26. n. 7. & 8.* Quo respectu vigilantia hæc singulariter commendanda est illis creditoribus mariti, quibus dos promissa, ut quantocius a promissoribus eam exigant, suamque conditionem eo ipso, secundum supra adducta, reddant meliorem, cum alioquin simplices inter creditores ipsius promissoris sint collocandi. Secus tamen hæc omnia se haberent, si pater

pater vel extraneus quispiam, mox bonis lapsurus, filia quantitate ad futuram dotem dedisset, quia sic istam quantitatem doti destinatum accepisset ex titulo lucrativo, *L. f. §. 1. ff. Quae in fraud. cred. L. 6. §. 8. & 11. ff. eod.* Ipsam hanc revocationem locum quoque sibi vindicare puto adversus ipsum maritum, si quando res jamjam antea hypothecae vel pignoris nexu adfectae ipsi a socero in dotem traditae fuerint, *L. 2. C. de Revoc. his, quae in fraud. L. 18. C. de Pignor.* siquidem haec revocatio creditoribus hypothecariis tunc competit sine intuitu ullius fraudis, *Mev. P. 9. Dec. 26.*

§. III.

Supra deductam vigilantiam in anticipanda solutione fecundum *L. 6. §. 7. & L. 24. ff. quae in fraud. creditor.* ita tamen intellectam volo, ut quidem procedat inter creditores unius ejusdemque qualitatis, nempe chirographarios aut simplices, vel inter privilegiarios tantum, vel inter hypothecarios uno eodemque temporis momento hypothecam habentes, vel inter alios creditores aequalium jurium; hi enim creditores, sive priores, sive posteriores, paria jura habent, ideoque ut privilegiati contra se invicem privilegio uti nequeunt; conditionem tamen suam praecipuando & vigilando meliorem facere possunt, *L. 19. ff. de Rejudic. Pistor. Libr. 3. Quaest. 20. n. 1. Tusch. Tom. 2. Concl. 1066. n. 6.* Ceteroquin, si unus, infirmiore jure nitens, praecipuet rem quandam sibi a debitore in solutum datam & adhuc existentem, aut pecuniam, juxta superius adducta jura, tunc revocatio ac repetitio utriusque locum habet, *L. 18. §. f. L. 19. ff. de Jur. fisci. L. 12. §. 5. C. de Privileg. fisci. L. 22. §. 5. & 6. C. de Jur. deliber. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 178.* Sed quam actionem revocatio fieri debeat, dispiciendum. Sane si hypothecarii revocant, tunc actio quasi Serviana competet, *L. 18. C. de Pignor. L. 10. C. de Remiss. Pignor. L. 12. C. de Distract. Pign. Mev. P. 9. Dec. 26. n. 1. & 2.* Quod si autem res praecipuata non amplius existant, sed b. f. consumptae fuerint; creditores, potiore jure nitentes, restitutionem

nem earundem in subsidium conditione ex Lege impetrare queunt, arg. *L. 12. §. 5. ff. Qui potior. in pign. L. 22. §. 5. & 6. C. de Jur. delib. Berlich. P. 1. Concl. 71. n. 20.* Quamvis enim vigilantia laudem & præmium mereatur; hoc tamen non in tantum procedit, ut alteri Jus suum, vel ex Legis beneficio, vel ex conventionione quæsitum, auferat, Hartm. Pistor. *Libr. III. Quæst. 20. n. 1.* Quam revocationem & illis permittendam cenfeo, qui arrestum a Judice impetrarunt; si enim facta instantibus aliis creditoribus præoccupatio, locum facit communicationi cum ceteris creditoribus, *L. 6. §. 2. ff. de Rebus auct. jud. pos. L. Pupillus. 24. ff. Quæ in fraud. cred.* multo magis arrestum eandem causabitur, utpote quod multis in locis jus reale & hypothecam constituit, Berlich. *P. 1. Concl. 71. n. 14. seqq.*

§. IX.

Inter vigilantias creditorum haud poenitendas nec hanc postremam æstimo, quando creditores, videntes, heredem defuncti non esse solvendo, separationem bonorum a defuncto relictorum petunt, ut ipsis ex hereditate potius defuncti, quam ex patrimonio successoris & heredis, solutio fiat, *L. 7. §. 1. ff. de separationib.* tunc enim juris interpretatione quoad creditores hereditarios perinde est, ac si hereditas adita non fuisset, sed vel jaceret, vel vacaret, *L. 1. §. 6. & L. 5. ibi: Quasi defuncti bona vendiderunt. ff. eod.* Hinc etiam est, ut illi creditores isthanc separationem impetrantes separentur a creditoribus heredis; ita ut illi in bonis hereditariis defuncti potiores, imo soli sint, & excludant, quamvis sint chirographarii, omnes heredis creditores, etiam privilegiarios & hypothecarios, *L. 1. §. 1. & L. 3. §. 3. ff. de Separat.* utpote qui bona hereditaria separata attingere nequeunt, quamdiu illis tam ratione usurarum, quam ratione sortis satisfactum non est, arg. *L. 18. ff. Qui potior. in pign. & L. 9. §. f. ff. de Pact.* Hahn. ad Wesf. *tit. ff. de Separat. n. 3.* Facit in hanc sententiam Responsum Scabin. Lips. apud Carpz. *P. 1. C. 28. d. 10.* hujus tenoris: Da nun seine Güter zur Bezahlung aller creditoren nicht zureichten &c.

ten &c. So werden die väterlichen Gläubiger vor allen des
 Sohnes Gläubigern von dem väterlichen Hause billich befriedi-
 get. *Q. N. W.* Sed illis tantum Prætor dicto modo succur-
 rit, qui petendo hanc separationem sibi vigilant; non autem
 ceteris creditoribus hereditariis, qui dormiunt & illam ne-
 gligunt, hoc ipso prospicitur: nam hi tale beneficium con-
 temnentes heredis fidem sequuntur, & creditoribus ipsius he-
 redis adnumerantur, *L. 1. §. 16. ff. de Separat.* Wesenbec. *ad ff.*
h. t. n. 4. ibique Hahn. Unde sibi vigilare debent creditores
 hereditarii, ne fidem heredis eligant; hanc enim semel ele-
 ctam sequi, & viam, quam ingressi sunt, ambulare tenentur,
 nec pœnitere amplius, ac postea demum separationem petere
 possunt, *L. 1. §. 10. & 15. ff. de Separation.* Caveant ergo sibi
 creditores beneficium separationis intendentes, ne vel no-
 vandi animo (qui tamen hodie non præsumitur, *L. f. C. de*
Novat. Brunnem. *ad L. 1. ff. de Separat. n. 17.*) ab herede stipu-
 lentur, vel ab eo pignus aut fidejussores, licet minus idoneos,
 accipiant, *cit. L. 1. §. 10. 11. & 15. ff. eod.* (id quod tamen post
d. L. fin. C. de Novat. etiam non aliter procedit, quam si ani-
 mo novandi hoc factum esse adpareat, Brunnem. *d. l. n. 8.*) vel
 usuras ab eodem hac mente, quasi eum eligendo animoque
 novandi, (qui nec hoc casu hodie præsumitur, vid. omnino
 Brunnum *d. l. n. 17.* ac *Mev. P. 2. Dec. 335. & P. 7. D. 133. n. 7. 8.*)
 exigant, *L. 1. §. 10. in fin. dict. tit.* ea enim agentes, non mi-
 nus personam & fidem heredis eligere censentur, ac illi, qui
 expresse huic beneficio renunciarunt, *Lauterb. in Comment.*
de Separat. c. 7. §. 1. Caveant etiam sibi, ne expectent, do-
 nec bona hereditaria ab herede consumantur & b. f. alienen-
 tur, *Lauterb. cit. Comm. c. 4. §. 4. & c. 7. §. 2.* (vid. tamen Brun-
 nem. *d. l. n. 20.* ubi in Pomerania & Marchia non obstante con-
 sumptione bonorum paternorum ab herede facta, separatio-
 nem etiam a creditoribus non petitam dari ex *Mevio* notat,
 itemq; ne quinquennium a tempore aditæ hereditatis compu-
 tandum præterlabi sinant, *L. 1. §. 13. ff. de Separ.* alioquin omni-
 no

no sibi præjudicant, ac heredis fidem & bona sequi necessum habent. Eligendo tamen sic bona defuncti, non possunt, si ea solvendo haud sint; ab iis recedere & reverti ad heredis bona & personam, *L. 5. §. 1. ff. eod. tit.* Sibi tamen de regressu aliquantulum vigilare poterunt, si iustum errorem adlegant, nam hic venia dignus, *L. 11. §. 8. & 10. ff. de Interrogat. in Jur. fac.* Qualis autem iustus error dicatur, illud definitum non reperitur, ac per consequens iudicis arbitrio erit ejus definitio relinquenda, *L. 1. §. 1. ff. de Jur. deliberand.* Ille error hic sufficiens videtur, si in hereditate multæ res repertæ fuerint, quas omnes defuncti proprias crediderunt, postea vero illarum domini vindicaverunt, arg. *L. 3. pr. & ibi Godofr. ff. ad Sc. Macedon.*

§. X.

Nunc etiam non nihil tradere placet de vigilantia creditorum concursu jam excitato. Hic cavere sibi debent illi creditores, qui ordinario separationis jure res suas adhuc existentes a debitoribus suis consequi valent, si eorum simul sunt domini, ut, si fuerint deponentes, *L. 17. §. 1. ff. Deposit. l. 31. ff. locat. l. 24. §. 2. de Reb. auct. jur. poss. commodantes, l. 8. ff. commodat. precario concedentes, L. 1. §. f. ff. de Precar. l. 39. ff. locat. conduct. pignus soluto debito repetentes, arg. L. 9. C. de Pignorat. Actio. aliive.* Hinc recte tradit Bald. in *L. In rebus. 39. C. de Jur. dot. n. 2.* eum, qui præterdit dominium actu permanens, potiorum esse quocumque alio creditore debitoris sui; & Vincent. Carocc. *Tr. de Deposit. P. 2. Q. 47. n. 1.* hanc ponit æquiritatis regulam: *ubicunq; res mea reperitur penes aliquem, & non est translatum ejus dominium, præferor omnibus creditoribus, tam ex personali, quam reali actione agentibus,* Carpz. *P. 1. Dec. 58. n. 16.* Köppen. *Dec. 23. num. 3.* Berlich. *P. 1. Conclus. 54. n. 4.* Etsi autem venditores isti, quibus dominium vel conventionem, vel lege reservatum, *l. 48. ff. de Pact. §. 42. l. de R. D.* sine dubio etiam extra concursum suum consequi valeant; attamen & venditoribus præsentem vigilantiam, extra concursum petendi suam rem, prodesse existimo,

mo,

mo, si dominium quidem in emptorem transfulerint, & fidem de pretio habuerint, sed ad hanc tamen fidem habendam dolo fuerint inducti, Beuter. *de Jur. Prælation. P. 1. C. 18.* Carpzov. *P. 1. C. 28. def. 18.* qui in præjudicio adnexo id confirmat. Dolus enim hic dedit causam contractui bonæ fidei, *L. 5. ff. pro soc. L. 5. C. de Resc. vend.* Unde & fides hic pro non fide, & domini translatio pro non facta, resque per fallaciam surrepta habetur, arg. *L. 3. ff. de Pignorat. action. L. 19. ff. de contrah. emt.* quare dominium penes venditorem recte hic mansisse censetur, adeo, ut etiam a tertio possessore, venditor res suas in ealem decoctorem alienans, vindicare possit, Carpz. *P. 1. C. 28. def. 19.* Lauterb. *diss. de Jure in curia Mercatorum usitato, th. 133.* Quo casu utique vigilantia hæc, extra concursum motum suum consequendi, creditoribus iis, qui simul creditores & domini rerum adhuc exstantium sunt, venit commendanda, ne alias ceteris concurrentibus postponantur, nihilque accipiant.

§. XI.

Ipsa autem concursu moto, posteaquam creditores ad liquidandum & deducendum sua jura, sunt citati, omnino vigilantum est creditoribus, ne terminum præjudicalem in citatione ipsis præfixum decurrere contumaces patiantur; si quidem non comparentes, post illum amplius audiri non solent, ille enim terminus est peremptorius, sicut omnis probatorius & ad docendum de jure suo præfixus, *L. oratione. 7. ibiq. Glos. & Dd. ff. de Feriis.* qui semel elapsus, utique præjudicat; vigilantibus enim, non vero negligentibus, jura sunt scripta, *L. 16. ff. ex quib. caus. maj. L. Pupillus. 24. ff. Quæ in fraud. cred.* & sicuti negligentibus non subvenitur, ita multo minus illis contumacibus succurritur: Quamvis enim ob ignorantiam vel alia legalia impedimenta dari in integrum restitutionem creditoribus non comparentibus omnino sit æquum, *L. 1. ff. ex quib. caus. maj.* cum etiam ex æquitate contra terminum probatorium isti restitutioni locus sit, *L. 36. ff. de Minor.* præstat nihilominus re integra venire; quam post vulneratam

meratam causam remedium quærere, *L. f. C. in quib. caus. restit. in integr.* quamquam & in hoc concedendo iudicis officium se promptum debeat exhibere, *Carpz. Respons. Elector. 74. n. 14. libr. 3.* & ex causa rationabili partibus id petentibus quovis modo succurrere, *Marand. de ordin. judic. P. 5. Concl. 15. num. 3. Harprecht. P. 4. Consil. Tubing. 60. num. 269. seqq.*

§. XII.

Isthanc quoque vigilantiam creditoribus chirographariis in concursu suadendam puto, ut compensationem, si quam allegare possint, allegent; nam compensatio in concursu, ab uno, licet chirographario, creditore, etiam in præjudicium anteriorum, bene fieri potest, ita scilicet, ut, si v. g. Sempronius, simplex creditor Titii, multos hypothecarios creditores habentis, eidem Titio ex alia causa ad certam pecuniæ summam obligetur, ac postea, excitato concursu, illi hypothecarii creditores prætendant, ut a Sempronio, Titii debitor, illud debitum exigatur, sibi que exinde sua credita solvantur; Sempronius vero se compensatione liberatum esse excipiat, isti hypothecarii hanc compensationis exceptionem in sui præjudicium omnino de jure admittere teneantur; id, quod in terminis, quod ajunt, terminantibus firmat Sigism. Scaccia *tr. de Commerc. §. 2. gloss. 5. num. 417. 224. seq.* Joh. Dominic. Gait. *tr. de Credit. c. 4. qv. 7. num. 355. seqq.* Quamvis autem Ludov. Post. *Resol. 21. num. 110.* hanc sententiam impugnare ideo videatur, quia ad compensationem voluntatem debitoris & factum hominis requirit, ut scilicet animus compenlandi declaretur, *L. 2. ff. L. ult. C. de Compens.*; rectius tamen Scacciae sententiam alii sequuti affirmativam tuentur ex eo, quod, licet compensatio ad hoc, ut iudex illius rationem habere possit, allegari utique debeat, id quod scilicet traditur in *d. L. 2. L. 6. L. 8. L. 10. & L. ult. §. 1. C. de Compensat.* Bocer. *cl. 4. D. 39. th. 84. lit. b.* *Carpzov. P. 1. C. 8. def. 6. n. 1.* illa tamen nihilominus ab ipsa lege sine ullo hominis facto inducatur, quamprimum mutuum debitum & creditum esse incipit, *d. L. 4. L. 10. pr.*

pr. C. de Compensat. Tuld. in Cod. h. tit. num. 6. Lauterbach. Con-
clus. Forens. Exerc. 29. Concl. 15. Quod & mihi hic verius & proba-
bilis fuit visum.

S. XIII.

Utut pendente concursu creditorum solutio uni, nec ab ipso debitore,
nec ab ejus debitore, fieri possit, cum sub concursu omnia creditorum jura
sint æqualia, L. 6. §. 7. ff. *Que in fraud. credit.* & in hoc ipso nec inter pa-
res, nec inter dispare, gratificationi locus sit, L. 24. ff. *cod.* atque præterea
his respectu omnium creditorum censeatur communis, sub cujus pendentia
nihil innovandum, L. 1. §. 2. C. *Ut lit. pendens.* nihilosecius tamen quan-
doque commiseratio, favor aut privilegia creditorum, quandam solutio-
nem pendente concursu faciendam permittunt contra jus commune ejus-
que regulas, conf. Brunnem. ad L. 27. ff. *de Inoffic. testam. in fin.* ubi
quandoque pia causa solutionem pendente concursu fieri posse tradit. Sed
Mev. P. 3. Dec. 141. n. 5. seqq. modum præscribit, quomodo solutio hujus-
modi fieri debeat, qui omnino servandus. Vigilant ergo sibi utique illi cre-
ditores, etiam pendente concursu, de solutione, qui justas eam impetrandi
causas habent, de quibus Brunnem. & Mevius *diff. loc.* Imo & huncce
creditorum pendente concursu sibi in exigenda solutione vigilare posse cen-
seo, cui debitor, antequam bona ejus possessa, nomen & pro eo pignus sibi
traditum cessit, hac sub conditione, ut, si iidem non satisfaceret, ipsi pote-
stas esset a suo debitore creditum exigendi. Etsi enim pendente inter cre-
ditores discussionis instantia a debitore nemini solvi, sed per prioritatis
definitionem finis concursus expectari debeat, L. 24. ff. *Que in fraud. cre-
dit.* utique tamen ea, quæ ante bona debitoris possessa facta sunt, nisi in
fraudem creditorum fuerint suscepta, consistunt, L. 6 §. 7. *cod. tit.* Nihil
autem aut parum differt, cui nomen sub tali pacto ac lege in securitatem
traditum est, ab eo, cui nomen a debitore in solutum cessum fuit, antequam
res ejus ad concursum devenerant; unde hic ipse creditor, pendente con-
kursu ex nomine sibi tali pacto cesso satisfactionem quærens, non amplius
videtur sub concursu esse, cum eidem jam antea sit satisfactum. Quo ipso
& hujus creditoris vigilantia, solutionem etiam pendente concursu exigen-
di, sicut licita, ita admodum commendanda, Mev. P. 5. Dec. 344. Imo
illa etiam vigilantia non silenda, qua creditores anteriorum creditorum
jura per solutionem ipsis illis anterioribus creditoribus faciendam in
se transferre gestiunt, (quomodo hypothecarius secundus in prioris lo-
cum succedit per solutionem ipsi factam, L. 22. C. *de Pignor. L. 1. C. de his,
qui in prior. cred. loc. succ.*) sibi que speciali pacto & cessione jurium isto-
rum, quæ priorum creditorum fuere, aliquando (h. e. si creditores sol-

ventes

ventes sint simplices chirographarii,) consulunt, de quo vid. *L. 2. C. d. vir. Perez. ad eund. tit. n. 5. Mev. P. 4. D. 214.* Quid? quod denique in concursu sibi vigilare possint creditores, quando distractione pignorum debitoris suscepta sedulo attendunt, quibusnam rebus indigeant, & quas ob jus prælationis ipsis competens præaliis nancisci valeant; liquidem creditoribus & cognatis simul præ ceteris creditoribus concessum tale prælationis jus est; sicut ipsis etiam creditoribus præaliis extraneis emtoribus illud datum, juxta elegans responsum Gaji in *L. 16. ff. de Reb. auct. judic. poss.* Verum enim vero, ne theses hæc inaugurales plus justo extendam, & mihi hic vigilandum; qui immortalis Numini pro omnibus mihi præstitis beneficiis grates persolvo maximas, Ejus futuræ vigilantia me meaque cæpta porro devote committens.

S. D. G.

QUæ sint ingenii vires, pretiosaqua dona,
Et quæ multijugo tribuat natura labori,
Hæc *IVA* demonstrat præcellens pagina, **MOGGI,**
Qua *vigilat* cautus debenti *Creditor* omni.
Annuat inceptis Numen, fausteque reducat
TE in patriam, Themidos capias ibi præmia digna!

*Nobilissimo Domino Candidato, Fautori suo certissimo,
de felici Studiorum Academicorum catastrophe &
presenti Specimine Inaugurali amicitia congratulaturus hæcce adposuit*

HENRICVS HILDEBRAND, D.

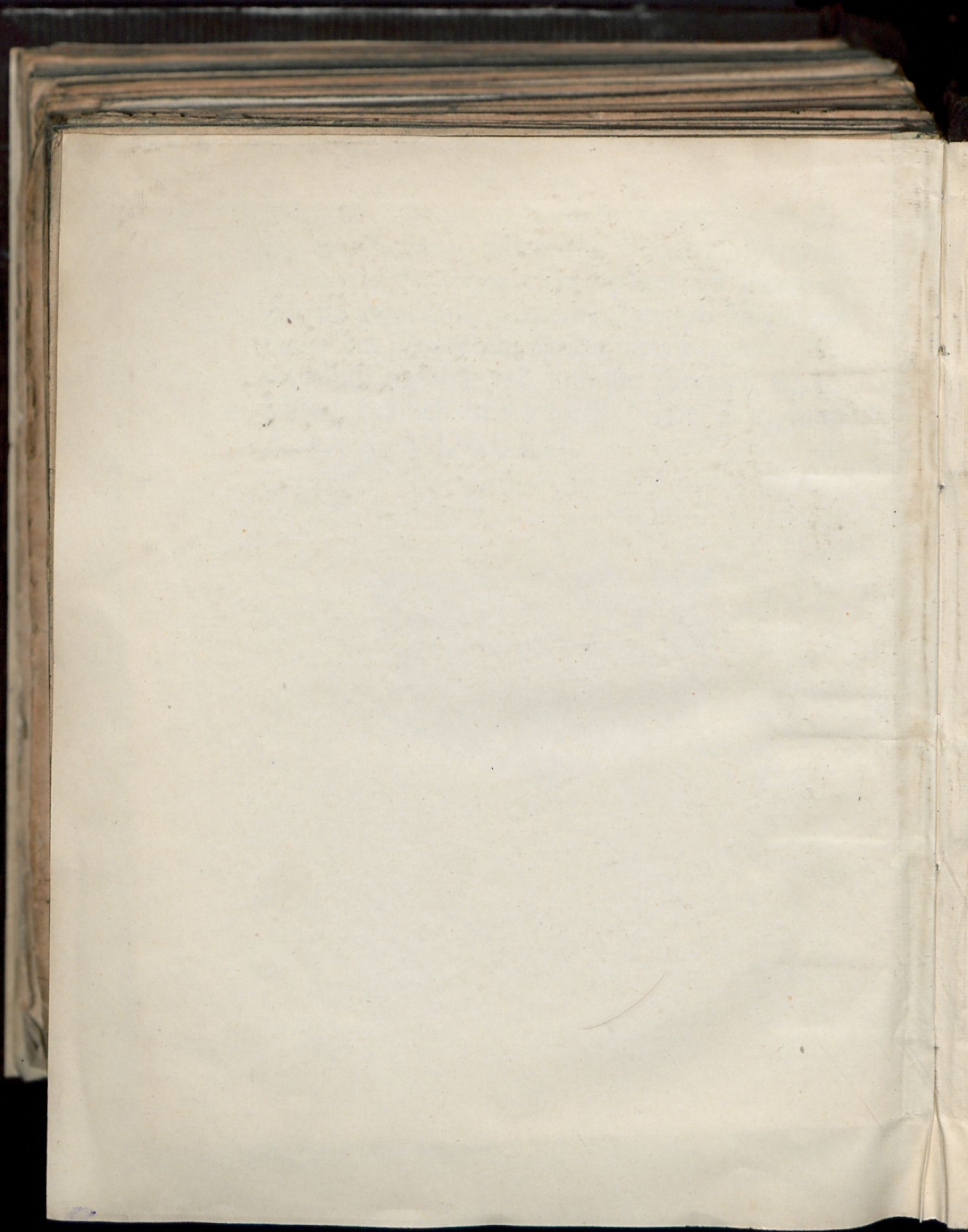
UT vellem celebrare Tuam per Carmina laudem,
Sed minor est meritis nostra *Thalia* Tuis.
Qui, *invigilans* Themidi, sequitur vestigia *Patris,*
Is merito tandem præmia digna capit.
Inde lubet votum paucis annexere saltem:
Gratulor ex animo, dulcis **AMICE,** Tibi.

*Hæc versiculis, licet impolitis, Dn. DOCTORANDO,
Commensali & Amico suo æstumatissimo applaudere voluit, debuit*

JOHANNES CHRISTOPHORVS STENGER,
LL. Cult.

ULB Halle
001 944 55X

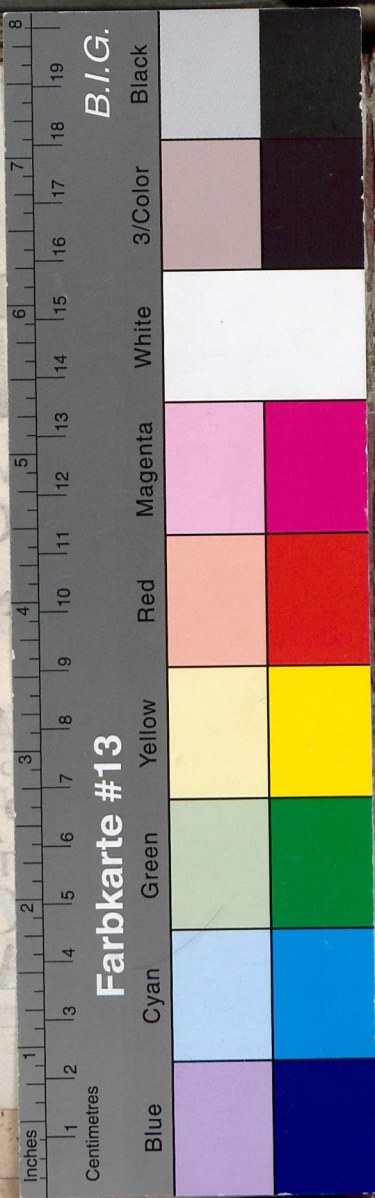
3

S. 6.

DISSERTATIO JURIDICA ^{III.}
INAUGURALIS
DE ^{1706 7 III. 21}
VIGILANTIA
CREDITORVM,
QVAM
PRÆSIDE SOLO DEO,
AVCTORITATE ET DECRETO
INCLYTÆ
FACVLTATIS JURIDICÆ
IN
ALMA NORICORVM ALTDORFINA,
PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE JVRE
HONORES ET PRIVILEGIA DOCTO-
RALIA LEGITIME ADSVMENDI,
ad diem 10. Decembr. Anno MDCCVI.
H. L. Q. C.
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVSSIONI
SVBJICIT
MARTINVS GODOFREDVS
MOGK,
Saxo-Gothanus.

Excudebat HENRICVS MEYER, Universitatis Typographus.